

Ба 2082

ба 2082

№ 1 ВЫДАНИЕ „ЛУЧЫНКИ“ № 1

Коштам Т. Г.

1. Штоб не здарылося—вытрываю
Ст. Жэромскаго.
2. Расказ Сабалы Ст. Віткевіча.
3. Войк.

Цэртлумачыла на беларускую мову Зязюля.

ба 2082

1924 г.

„ЛУЧЫНКА“

Літэратурна-навуковы месячнік

Беларускай Моладзі.

Выходзіць што месяц кніжкамі ад 32—48
страниц у кожнай. Падпісная цэна с пе-
расылкай: на 1 год—2 руб.; на 6 м.—1 р.;
на 3 м.—50 к. Цэна асобнай кніжкі—15
кап.; с перасылкай—17 кап.

Падпіска прымаецца с кожнаго
месяца.

Можна падпісацца і адкрыткай, просячы,
каб падпісную цану налажылі на першы
высланы нумар.

Цэна абвестак за строчку пэтіту ў
лоўкалонны: перад тэкстам—40 кап.;
асьля тэксту—20 к. За разсылку рэклам
ры месячніку вагой да 2 лотаў—7 рубл.
ад тысячы.

Адрэс Рэдакціі: Мінск Александрс
вул. № 25.

Рэдактар—Выдавец А. Улас

Што-б не здарылося — вытрываю.

На ложку назначэным нумэрам 24 ў самым цёмным кутку вялікага шпітальнаго пакою лежаў ужо некалькі тыднёў дваровы парабак, гадоў пад трыццаць. У узгалоўі яго калыхалася чорная дошчэчка, на каторай азначэна была хвароба „каста-ед“. Адрэзалі бедаку нагу выжэй калена, бо косьць гніла.

Зямлі ня меў; сын парабка—сам быў парабкам. Служыў у дварэ; ажаніўся гады со тры таму, прыждаў сыночка белагаловенькага —ажно тут ні с таго, ні с сяго нейкіе ранкі паказалі калені. Добры сусед даў каня паехаць да доктара. Адвязаўлі, палажылі на кошт воласьці у шпіталь.

Гэта-то ён ешчэ памятаваў добра: едуць сабе адвячоркам з бабай сваей у параднай каламажцы, ды абое са страху і жаласьці бывае і заплачуць, а паплакаўшы і закусяць кавалкам скароміны і яйкам гатаваным. А пасья няк усё памятусілося, нешта шэрое, бытцам туман—зацягнуло ўсё.

Дзянькі у шпіталі аднаковыя: адзін да другога падобныя ўцекаюць с памяці, а толькі глыбокая вырва астаецца ў жыцці, толькі нудзьга страшэнная шчэме яго душу с такой сілай няміласэрнай і цвёрдай, з якой камень, наверняны на магілу, цісьне пясок...

Праз гэты туман міхцяцца дзівы, якіе з нім здарыліся: ось шаравалі, мылі, есьці не давалі, калолі дрэвамі да самай косьці. Пасья—апэрація: нясуць яго ў салю паміж паноў ў белых фартухох

і памятае ён цвѣрда безстрашную адвагу, якая падтрымлівала яго ў тую цяжкую мінуту, быццам міласэрная рука.

Перад апэрацыяй, угледаючыся на розных хворых, што лежалі ў агульнай бальнічнай салі і ён снаваў сабе думку у сваёй простаі душы, якую вучаць снаваць сьцены глухіе салі бальнічнай, гэтай вучыцельніцы самай мудрай на сьвеці. Пасьля апэрацыі так бязмерна саслабеў, што ахвота да ўсяго адпала. Холадна яму было, а пад вечар галава становілася цяжкая як волаво, а ад галавы дрыжкака па сьпіне нітачкамі перабегала. Думкі, як кулькі жывога срыбра, скорэнька каціліся у адзін куток мазгоў, і так лежаў у мокрым поце. Вочы зачыняліся не да сну, а толькі да бязчуцьця, пры чым у гэтым поўсне здаваліся розныя дзівы..

Вось здаецца ўсё прападае, толькі чад хляра-форму разыходзіцца ўсюды, лямпа чупь сьвесіць, цемрасьць слаба разганяе і здаецца яму, што ён ляжыць пад аграмаднай лейкай, а ў канцы яе—высока—яснае ваконцэ: там выхад... І ён к гэтай шчаліне віднай ідзе кругом лейкі днём і ноччу, ня можэ стрымацца, паўзе, як смоўж, хоць душы і рвецца, і трапечыцца, як птушка, ў сіло папаўшая. І падляцець выжэй ня сіла, і што раз далоў ва ліцца, валіцца... Ён ведае, што там відаць праз ваконцэ: толькі пераступіць—і ўжо станеш на мяжы пад лесам, дзе расьце яго ўласная бульба на 4-ох гонях. І сніцца яму восень пад той час. Там—пад лесам у чыстым верасньёвым воздуху, на халодным полі—бачыць усё выразна, быццам і людзі, і лес бліжэй сталі. У дваёх з бабай капаюць бульбу, буйную, як парасяты; на іржышчы сабра-

ліся пастухі, кучкай селі, мяшкі на галовах, ногі босыя падкорчылі, лапак нацягалі і цяпло разлажылі, бульбу пякуць, пруточкамі гатовую с попялу выцягваюць. А дым сьцеліцца, смалой пахне..

Калі пачуваўся дзебялей, здаравей, калі гарачка не так моцна мучыла, тады баяўся, находзіў страх слабых і пакрыўджаных. І пад націскам гэтаго страху, сам, бедны, малеў, як канпелька і ўцекаў, а за ім гналіся забабоны, нейкіе мары.

У канцы рана на назе пачала падгоівацца і гарачка мінула. Душа бедака ачуняла, быццам с таго сьвету вярнулася і стала ізноў усё прыкмечаць і раздумываць, але думы яе перамяніліся. Даўней разбірала яго жаласьць, хоць гідзіўся сам сябе; цяпер ненавідзіў, акалечанае быдлё, ўсіх і гэтых, што попліч лежалі, і тых, што акалечылі. Прытым зарадзіўся і ў сэрцы паднімаўся сковыт, с каторым думы яго беглі адна за другой, шукаючы тэй сілы, каторая прыгавор на яго падпісала.

Мучыў гэтак доўга душу сваю і пагарчэла яна страшэнна. Ажно раз прыкмеціў, што здаровая нага нямеє і пухне ў костачцы. Калі раніцай глаўны доктар абходзіў бальнічных хворых, парабак зьверыўся яму с сваей новай бяды, пажаліўся.. Доктар абстукаў яго худое, высахшае цела, надрэзаў асьцярожна пухліну, перэканаўся што дрот лезе як у цеста да самай каьсці, атрос пальцы і жаласна палядзеў ў вочы парабка.

— „Кепска, брат, с табой. Трэба было—б другую нагу.. бачыш—гэтак. Але ты слаб. Ляжы тут, будзе лепш, чым у хаце. Накормяць прынамсі“. І пашоў с памашніком. Ад дзьвераў аднак

вярнуўся на мінутку, нагнуўся над хворым і ніўз-
нак пагладзіў яго па галаве рукой.

Парабак абамлеў, бытцам цэпам хто па чэра-
пу пераехаў.

Вочы зачыніў і доўга лежаў, ажно супа-
коіўся.

Есьць у душы людзкой патаемная каморка,
на сем спустаў зачыненая яна, а ніхто і нічога яе не
атчыне, толькі вітрых зладзейскі праклятаго не-
шчасьця. А захована ў ёй дзіўная, непрамерэная
любата, найвялікшая мудрасьць. Што Бог даў—
ператрываць трэба.

С тэй пары бедак лежаў ціханька на тапчане
сваім, а па узбуранай душы ішоў Хрыстос, як па
мору, усьцішаючы буру...

Глядзеў у бязсонныя ночы, у дні паганые, на
ўвесь сьвет якбы з далі, якбы з зацішнаго куточ-
ку, дзе ціха і прыемна, аткуль ўсё выдае малым
і пацешным, але ўсё ткі любым...

„Што-ж рабіць... што-ж рабіць“... шэптаў
бывала. „Нехай Бог дае іншым людзям долю...
Не нарэкай: і табе магло-б быць горэй...”

Напісаў Ст. Жэрэмскі.

Ператлумачыла Т. Г.

Расказ Сабалы.

- „Здароў, дзядзька!“
- „Здароў, як маецеся?“
- „Дзякую, жыву так-сяк“.

— „Хваліць Богу, а я крэпка пралежыў, думаў, прышоў канец. Калі толькі хлюпата, холад—сьцеражыся—руматыз так і сьцісьне. А тут і колька пад лапатку залезла і нагу стала жваць,—рады не дасі—думаў—ня вычэпаюся: прыдзецца паміраць. Паны прыслалі доктара. Прышоў, пастукаў па плечах, бытцам дзяцелу пень і трубачку прыстаўляў, ці не бляюць там часам авечкі у грудзёх. А мне ткі дрэнна стала. Божухна мой, што тут рабіць? Доктар прыслаў хвэльчэра, той абставіў мяне банькамі, як пояс гузамі, нацёр спірытусам, але нешта і гэта ня помач. Тады як стаў кашэль перці—ачысьціў с паганай флягмай усё да чыста ў грудзёх, стала лёгка і мазаць ня трэба: саўсім адпусьціла і цяпер здароў, як рыжок.

Чэлавец павінен ведаць, як сам сябе мае ра-таваць. Уселякая кветка мае сваё імя і сваю сілу, а быдлё—то які розум мае,—ого! нераз людзкі розум мае,—бывае і чэлавека падмане“.

— „А як ты думаеш, руматыз мішку мучэ?“

— „Да чэлавека падобны, то пэўна і яго мучэ. Калі сабаку крышыць, чаму-б мядзьведзя—бы шчэндзіў? Але ён—дык лекі знае. Як з мярлогі падымецца, то зара есьці і к вадзе ідзе: есьць і палашчыцца, а пясля ідзе цэнтаўры шукаць, што расьце пад яленцавым кустам і жарэ яе. А так ёй перэгарчэе, што вясной і думаць [нечэга, каб яго мяса есьці можна было. У восень—наадварот: еш

і салі, спажываць можна. Раз здарылося дваіх за-
біць, то аднаго жоўць са два кулакi была.

Але ён доктар: умее зельле дабіраць. Да ўсяго
сьціпнасьць патрэбна: і к доктарству, і к палевань-
ню, і к вайне, а і цікавасьць. Цяпер бо німа гэт-
кіх цікавых людзей, як мы даўней былі. Мне ня
ў цяжар было абыйсьці досьвіта даліну, вышу-
каць якіх важных сьлядоў. Гэткаго другога чэла-
века на ваўка, або на мядзьведзя не шукай, а і
снасьць добрую меў. Спачатку, то болей наглуміў,
чым спажыткаваў. Не так стрэляць, як набіваць
ня ўмеў Стрэльба павінна быць чыстая, зьверху
можэ быць абы як, але ў нутры—як золата ніхай
блішчыць. Бывае, што і порах вінават: нагарыць
яго шмат, калі часта грогаеш—і не займецца. У
скалкоўцэ даўней, калі іскра узнялася—то і добра;
толькі замочаны порах перацірай, каб ня зьбіўся
ў ком. Набівай—як сьлед; цэлься—сьціпна; стрэляй—
сьмела! А калі подалека, або пораху пажалееш—
прапала! Бывае, іншы і волава перэдаць, а ін-
шы і пораху не дадаць: тады набой цяжкі і не
даляціць—вось і дрэнна! Волава—не перэдавай;
пораху—ня скупі, бо сём сябе ашукаеш: бытцам
і пападзеш, а ў нутро ня пойдзе. Калі-ж як раз
дасі па меры пораху, а кулькі са дзьве ўкінеш,—
валяй хоць на сто крокаў: ня збочыць і на дала-
ню—вось і ляжыць! На мядзьведзя бяз куль—ня ду-
май; кулі-то ён баіцца; хіба ў жывот пападзеш,
то будзе мадзець дзевяць дзён, пакуль флякі не
пагніюць.

Трэба прыкмечаць, як ідзе і лапатку адста-
ве—тады лупі. А тоўст ён, мяса цьвёрда,—трэба
добра стрэляць—гуга! А кудлы-ж яго! Калі стрэль-

ба слаба б'е, то ў кудлы куля абматаецца і ён жыў. Усё гладка заживе, а як тлусты каторы пад восень, то салам залье.

Мала ўмець набіць, трэба ведаць куды цэліцца. У спіну, ў зад, ці ў галаву—не; с пераду—у грудзі—так сама не: куля ўвязае—як у балоце. У галаву пападзеш—і то куля сплюшчыцца, а проста—між вочаў; там ёсьць такія ямы—сеначкі, то і куля праз іх у мазгі дойдзе.

Ну і стрэлам павінен быць адважны, каб не баяўся! Гу—гу! Ды стрэлу баяцца нечэга. Бывае—адзін з радасьці, другі са страху дрогне,—на такога не спускайся. Самы лепшы такі, што і вокам ня міргне. Даўней трудна было стрэльбы дастаць, толькі скалкоўкі. Як насталі пістоны, то рэзали мы, як брытвай. С Польшчы ад ксендза прыносілі; але бачыў раз у Хоўдлаве адну, што кулькай дыхт рэзала, а нават і дзьвюма; а другую бачыў у капітана—таксама кулька добра несла. Тады першы—Гамулец прывёз з Вены, семдзсят рублёў быў заплаціў; шротам біла наўздзіў, а і скалкоўкі меў ешчэ пры тым у запасе.

Было мне дваццаць тры гады, калі я сабе пістанюўку купіў: не надта ўдалася: туга хадзіла, дык, бывало, або паніжыш, або ў бок. Спусты трэба каб як па масле хадзілі, тады лоўка, а як туга, то бывай здароў,—напэўна паніжэ.

Даўней было да чаго стрэляць. Раз паны—суседзі наказываюць, каб ня біць зьвера: самі хочуць папалеваць. То гэтак размножыліся, штоплылі як вада, бо то мейсца не загрэюць. Тады паны пісьмо пішуць: стрэляй, Сабала! Ну і пачалі мы дмухаць і ускорасьці перэвяпі.

Людзей з Аравы навучылі мы пільнаваць і гэтых, што з Вэнграў ідуць і гэтых, што с Польшчы—бо яны ўсе дарогі знаюць. А ў Вэнгерскай старане ўсё жалезы ставяць, ня прышлося чуць, каб яны стрэлялі,—ўсё ловяць. А мы—дык білі!

Ай, каб ведаў, што раз было: араўскі адзін прыцеміў, што ў ямі мярлога. Адны самі баяліся ісьці,—прыслалі па нас, праз баб наказалі, каб мы прышлі. Думаю сабе: бабы вярзуць, дык атказываю: калі ё ў вас, дык бійце самі. Пашлі у 25 стрэльб. Там—у скалі дзірка была, як пад гэтым сталом, ня трэба і стрэляць—тапаром—бы забіў, калі б у карк ламануў. Узялі два сабакі ад сьледу; ідуць да гэтай дзіркі у скалі, а ён сабе ляжыць, як маебыць, але ня спіць; бо ён ня спіць. Вось, калі пасья Пакроў нашоў сьвістакоў, то можна іх было валіць—не прагнуцца.

Сабакі к дзірцы, ды і давай брэхаць: гаў, гаў, а мядзьведзь адтуль: гм, гм і устае ісьці, дык і стрэльбы воб зямлю і ходу. Апынуліся вось дзе. Бог і с табой, я жыцьцю свайму рад.

Іду я сабе раз, тыдні со тры было гэта перад запустамі, іду і чую: шоў, шоў. Што-б то магло быць? Чэлавек—не чэлавек—лапы вялікіе, шрон пераломлены, бо то сьнег ешчэ лежаў, але зіма такая гнілая была, часта дождж сыпаў і ўмерзла так, што і перабіць не парацзіў. Ажно гэта ён быў; спароў нехта, ўжо тры даліны перайшоў. Там—на аднэй валы аддыхалі і ён там прыладзіўся аддыхаць. Наслухіваў, чы людзі няйдучь, пранюхіваў, бо ён нос мае добры. Вочы—не самавіты, можна б было падыйсьці, але калі знюхае, то прапала справа. Абходзіць трэба здаліку,

бо ён на сьлед узойдзе, то і знае, што яго стралец абыйшоў. Вядома—абходжу здаліку, ён—тут жэ ты! Што-ж я адзін параджу? Вялізарны такі! У яго сьлед мае дзьве нагі хаваюцца! І страшна крыху; абыйшоў і бягу па Ендрыся—брата майго. Раімся, каб у чатырох. Гуга! І шкода выпусьціць з рук: бэстыя, дык бэстыя—вялізарная.

Нараіліся клікнуць Мацея і Сымку. Пабег Ендрысь; я пад майданам астаўся; мне ўсюды пасьцель—паляўнічы с сабой падушак ня носе—ў лесе нойдуцца. Адны веткі пад галаву, другіе—пад плечы і добра! Бяжыць Ендрысь—німа іх дома—да Маёра ў лазню—трэба туды збегаць. Найшоў, ідуць, хоць зьміркаецца; зайшліся ў карчму люльку закурыць, ажно тут і Гамулец Эдвард проста з Рабікі—с палеванья—тыц да іх.

— „А што тут сабраліся?“

— Так і так. Мядзьведзя абыйшоў. Душком сабраліся паны, хоць ужо цямнела. Стральцы—пехтай, а пані і падросткі—на санях.

Чэкаю. Бяжыць Сымка Татар: „уставай, прыехалі паны!“ Я—зірк, ажно яны ўжо тут! Навязлі стрэльбаў, штуцароў і ліворвароў.

Тады Эдвард Гамулец кажэ: „скажы мне, Крэптоўскі, чы ткі той мядзьведзь ёсць?“

— А якжэ!

— „А скажы, што б рабіў, каб на цябе аднаго вышаў?“

— Выбачайце паночку, як мы сойдземся, то ўжо або табе, або мне сьмерць. Так я яму сказаў, ну і давялося так зрабіць.

Пайшлі мы. Сабралася нас 16 чэлавек. Усіх ужо і ня помню, але так: быў Гамулец, Мацей,

Сымка Татар, я, Ендрысь, брат мой, Вавжон Нэн-дза, Мацей Сечка, Войтак, другі брат (чы вы яго зналі?), з ім прышлі Гуцкулі, Слебада і трох араўскіх.

Падходзім мы к даліне, ажно Слебада вырваўся наперад, узлез на гару і цяпло разлажыў. Бадай яго, баяўся, каб на яго ня вышаў.

Я выглядзеў сабе ў даліне пэўны перасмык. Думаю: ня мінеш. Заросшы быў, між скалаў і схавацца было дзе. Стаю пад кунатай рабінай і чэкаю.

Ендрысь сабаку прывёў; пусьцілі—брэшэ, брэшэ, ажно тут неяк сьціх і ня пісьне, як мыш, бо мы вушы наёжылі востра. Аж во што зрабілося: мядзьведзь лапай замахнуўся, а сабака ў рове апынуўся.

Ну, вось ціха—чэкаю. Чую, трашчыць тоўстая калода,—бо ж гэта бэстыя цяжкая. Стаю моўчкам пад елкай—трашчыць другая. А, дык ты тут! Калі ні гляну: елкі тут, тут гнуцца—ідзе. Хадзі, хадзі, мой каток, проста на мяне. Заглянуў—бачу: вушы, спіна, кудлы—аграмадны... Ен падышоў блізка, а стрэльбу трымаю да прыцэлу; лоб—торк і пярэдніе лапы... як ні лупяну пад лапатку і ткі прыцэліўся лоўка. Не раўнуў ні разу: лёгкіе парваў кулькамі і горла кроюю заліло.

Калісь то аднаго было папаў; што жылы ад сэрца перарэзаў, дык бухнуў так; як стаяў; парасё заколатае так скура не дасца, як ён. Хіба не паладзіш, то бяжыць у лес і раве. А вось і паваліўся. Бачу, ўсе чатыры нагі выпягнуў. На мінутку усыпішыўся, а тады галаву паднімае, паднімае... Устаў на пярэдніе лапы і глядзіць туды, ат-

куль быў стрэл. Я за сук і гоп на дзерава. Пасья стрэлу пільнуйся. Калі крэпка зранены—усьсядзе!. Ён гэта ня любе, каб яму каля носу вадзіць. Гуга!

І бачыце, стуючы так на пярэдніх, наслухівае і абдумывае... Даразумеўся, што зранены; як стаў мордай па ране біць, грысьці, куляцца, так і памчаў, рвучы кудлы. Я тады далоў і у сьлед: прок у спіну! а ён на вывараць і галоўку на лапы алажыў, як спаць. Здалося—канец.

Прыбег Вавжон Нэндза і хацеў у вочы заглянуць.—Стой, крычу, дам яму ешчэ па вушах, дык падумае, што пчолы зьвіняць—стрэпянецца; у—а як не—тады ідзі, бо калі жыў—сьцеражыся. Набіў гранкулькамі; бухнуў, ажно ён ані стрэпянуўся.

Вось Пястун быў! Двананцаць пядзяў ад вушаў да хваста. Пажылы быў, толькі гэта ня лось—па рагох гадоў не падлічыш, чы яму пяць, чы шэсьць. Гуга!

Неяк не ладзілася. Яська бяжыць і крычыць: ведаеце што сказаў Слебада—араўскі ляснік? што не дасьць браць, пакуль не пазволяць паны Аравы“.

Няўжо-ж! буду пісьма чэкаць! Чаму ж яны мі не забілі, калі ваш! Ідзіце к чорту!

Пагнаў да паноў і перадаў. Яны былі заехаў з другой стараны, ад сваей, ад Вэнгерскай. Мы расказалі Слебадзе, што Юзюк тры разы стукаў, але не папаў, а ён на польскі бок перайшоў. Тады мядзьведзя давай цягнуць на гару, на граніцу; цяжка было. Як усьцягнулі, давай пець і грукаць з усіх стрэльбаў.

Гэтак весела было і лёгка,—бытцам лес спушчалі. Пусьціў я яго з гары ў ніз і паехаў. Сам сеў на тапарышчэ і у сьлед. Сьнег фуркае па бакох. З'ехалі—коні папудзіліся—куды каторы.

Вось як мы палевалі, гэі!

Даўней ідзеш коз шукаць, мядзьведзя нойдзеш. Так іх доваль было. Цяпер стральцы выгубілі: Вавжэк, Сымка, Мыслівец і шмат другіх.

І вось, дзякуй Табе Божухна, што мяне мужыком, а не панам, сатварыў.

Ай, вяльможны пане, мне ешчэ с тых часаў лясы сьняцца.

Напісаў С. Віткевіч.

Пэратлумачыла Т. Г.

В о у к.

Пад той час, як сьвяты Пранцішак жыў у Італіі ў горадзі Губію, паявіўся ў ваколіцы воўк дужа вялікі, а такі заядлы, што за ім ня толькі ня можна было узгадаець скаціны, але і людзей губіў. Бывала пад сам горад падойдзе. Бяз стрэльбы-то і носа ня вытаркні. Як той кажэ: „нічым ваеннае врэмя“: Калі выпала ісьці аднаму—не абаронішся. Людзі гэтак напужаны былі, што ў запечках сядзелі, хат не пакідалі.

Сьв. Пранцішак народ свой любіў: „бедные, казаў, людзі—як-жэ іх не ратаваць“: І хоць яго адгаварывалі—выбраўся ткі к гэтаму ваўку. Перажэгнаўся, пацеры згаварыў пашоў на сустрэчу зьвер, суседзімі. Але па дарозе яць, сграху набраўшыся, ўцяклі, а сьвяты пашоў сам шукаць ваўка.

Ідзе ён сабе, ажно тут і воўк тыц—ляпу разінуў і валіць. Сьвяты перажэгнаў яго і да сябе падазвау.

— „Хадзіш сюды, воўчэ, браце мой. Імянём Хрыстовым прыказываю табе: не рабі нічога злога ні мне, ні каму другому“.

І вось, паверыце людцы, як сьвяты яго перажэгнаў, воўк, хоць такі сьрдзісты, ляпу зачыніў, больш не наступаў, толькі пакорна падышоў і нічым ягнё тое, лёг пад ногі сьвятога.

Тады сьв. Пранцішак гэтак кажэ: „ці чуў, воўк? Нарабіў ты шмат шкоды і кучу шальмоўстваў, загубіў шмат скаціны бяз Божаго дазволу а ня толькі меў ты адвагу быдлё рэзаць, але і д-людзей, што на вобраз Божы сатворэны, прыстуі

паў. Злодзей ты, бадзяга, паганец, табе толькі вісець! Людзі цябе клянучь і ўвесь горад ненавідзе цябе. Хацелася-б мне, каб мы пагадзіліся, каб ты людзём больш шальмоўстваў не рабіў, каб табе крыўды даравалі і каб ніхто—ні людзі, ні сабакі цябе не чапалі“.

Як толькі воўк пачуў гэткую гутарку, хвостом стаў віляць і мордай ківаць, як бытцам хацеў паказаць, што ён згаджаецца на ўсё гэта.

Тады сьв. Пранцішак кажэ: „ну, воўчэ, калі згода, калі ідзеш на мір і паправу і абецаеш зьдзержыць слово, то я цябе ад помсты людзкой абараню, пакуль жыць будзеш у згодзе з намі. Ня будзеш болей з голаду сохнуць; я добра ведаю, што цябе голад прымушываў скуры лупіць. Але-ж цяпер і ты абецайся, што ніколі ні чэлавеку, ні жывёле да горла ня скочыш. Ну, добра?“ Воўк зусім выразна галавой прытаківае, што добра. А сьв. Пранцішак яму на гэта дабаўляе:

— „Якую-ж ты мне дасі паруку, што споўніш сваё прырэканыне, каб ткі я табе і ўзапраўдзі паверыў?“ І сьв. Пранцішак выцягнуў руку да ваўка, а той правую лапу працягнуў і на руку сьв. Пранцішка палажыўшы, скрапіў сваё слово.

— „Ну, калі гэтак, сьв. Пранцішак кажэ, прыказываю цяпер ісьці табе за мной: пойдзем мірыцца“.

Не працівіўся воўк і пашоў ціханька усьлед, нічым ягнё.

Узьдзівіліся людзі: бачуць—ідзе воўк са сьвяным; пашоў гоман па горадзі і ўсе—бабы, мужчыны і дзеці, вялікіе і малыя, старыя і маладыя—ўсе бягуць, папіхаюцца; як жэ не палядзець на таное дзіва.

Калі ўжо грамада людзей сабралася, узлез сьв. Пранцішак на бочку і стаў навучаць: „Бог за грахі людзкіе такое насланьне спусьціў, але гэта ешчэ ня зусім беда,—агонь у пекле горш даеся, як душы вялікіх грэшнікаў абойме. Воўк толькі цела рэжэ, а вы яго так баіцеся; падумайце-ж, як процьма пякельная страшна для душы. Людцы мае дарагія! думайце а Богу, кайціся, а Хрыстос зьмілуецца і абароне вас тут—ад ваўка, а на тым сьвеце—ад пекла“.

Скончыўшы гэту навуку, так ешчэ ім дабавіў: —„Слухайце, братцы! Гэты воўк—зьявэр’ё, каторы тут перад вамі стаіць, абецаўся, што разбойтвы свае пакіне і ніякай крыўды вам ня зробіць. Абедайце-ж і вы яму, што вы яго карміць будзеце, а я буду паручыцелям, што ён слово зьдзержэ і нікога не падмане“.

Вядома ўсе прысталі ахвотна карміць зьвера, пакуль яго жыцьця.

Тады сьв. Пранцішак пры усім народзе кажэ ваўку:—„а ты, воўчэ, абедайся перад усімі, што не зачэпіш ніколі ні чэлавека, ні скаціны, ні авечкі, ні нават парасяці“.

Воўк прыкленчыў, галаву спусьціў, вушамі хвостом прытаківаў сколькі змога, што напэўна зьдзержэ слово.

Тады сьв. Пранцішак кажэ:—„Воўчэ, я-бы рад быў, каб ты так лапу даў, як там у полі, каб перад усім народам скрапіў, што мяне не падвядзеш, не абцыганіш і сароміцца за цябе мне не давадзецца“.

Воўк, доўга ня думаючы, падняў правую лапу і на руку сьвятога палажыў.

Як людзі гэта ўбачылі,—давай жэ пешыцца гэтаму дзіву; дзякавалі Богу, што ім такога апеку на даў, каторы іх вызваліў ад лютага зьвера.

Два гады жыў воўк у Губію. І ў хаты захо-дзіў, і пад парогам лежаў, нікому ніколі крыўды ня ўчыніў, ніколі не здрадзіў; але паверыце—і ён быў у шайнасьці: яды па горла меў, палюбілі яго людзі і кармілі ахвотна. І сабакі яго не чапалі, і нават не брэхалі, калі цягаўся па вуліцах.

Прышоў канец: састарэўся воўк і пасья двух гадоў здох. Журыліся людзі па ім: заўсёды успа-міналі міласьць сьв. Пранцішка.

Кін. 1953 г. б. 2082 г. р.

Цершы сельско-гаспадарскі Месячнік.

„Саха“ на Віленскай гаспадарскай выстаўцы
1913 гаду за стацьці свае атрымала срыбны
эдаля.

Падпісная цэна с перасылкай: на 1 год—1 р.
20 к.; на 6 м.—60 к. Цэна асобнай кніжкі 8 кап.;
с перасылкай 10 кап.

Падпіска прымаецца с кожнага месяца.

Гадавым падпісчыкам „Сахі“ высылаюцца
дарма выпрабаваныя і найлепшыя гатункі насень-
ня збожа па 4 лоты. Але калі падпісчык, ці яго
знаёмы (па яго просьбе) зойдзе сам у рэдакцыю,
то можа атрымаць больш гатункоў насеньня.

Апрача таго Рэдакцыя дарма выдаець на мейсцы
у сваім гадавым падпісчыкам зразы фрук-
тэў пэўных тутэйшых гатункаў. Яблыні: Ан-
энэта летняя і Папероўка; ігрушы: асень-
раньняя асеньняя „Бураковая“ (сама
і ў сярэдзіне зусім чырвоная).

І за строчку пэтіту ў поўкалон-
і—40 к.; пасья тэксту—20 к. За
пры месячніку вагою да 2 лотаў—
і.

ацаўнікоў, шукаючых службы ў
уюцца за 2 маркі па 7 кап., толькі
ць ня больш 20 слоў.

Віленск Александроўская вул. № 25.

Рэдактар-Выдавец А. Уласоў.

„Лучынка“ разам на 1 год—3 рублі.

1964

Усе беларускіе кніжкі
можна вынісываць і куп-
ляць у рэдакцыі „Лучынікі“
Мінек Александровска

Цэна 5 кап

8000000 1956284